

LIBRIS

We know
books

Philippa Pearce (1920–2006) s-a născut în comitatul Cambridgeshire, Marea Britanie. Satul natal, Great Shelford, și locurile în care a copilărit au fost o sursă bogată de inspirație pentru cărțile sale. A fost prima din familia ei care a absolvit facultatea, studiind engleza și istoria la Cambridge University. Timp de treisprezece ani a lucrat la BBC, iar apoi a fost redactor la Oxford University Press și la André Deutsch Publishers.

În 1955 a publicat primul roman pentru copii, *Minnow on the Say*, iar în 1958 a apărut *Grădina de la miezul nopții*, care a fost recompensată cu prestigioasa Medalie Carnegie. Cartea s-a bucurat de un mare succes, fiind adaptată pentru televiziune și teatru.

Philippa Pearce a scris peste treizeci de romane și cărți de povestiri pentru copii, printre care *A Dog So Small*, *The Children of the Charlecote*, *The Little Gentleman* și *The Way to Sattin Shore*.

PHILIPPA PEARCE

GRĂDINA DE LA MIEZUL NOPTII

Traducere din engleză
de Alexandru Macovei

arthur

I Exilul.....	5
II Ceasul bate ora treisprezece	12
III La lumina lunii.....	20
IV La lumina zilei.....	27
V Urmele de pași din iarba plină de rouă.....	37
VI Printr-o ușă	45
VII Raport către Peter	55
VIII Verișorii.....	61
IX Hatty	67
X Jocuri și povești.....	72
XI Râul care duce la mare.....	81
XII Gâștele	87
XIII Răposatul domn Bartholomew	95
XIV În căutarea cunoașterii	105
XV Priveliștea de pe zid	110
XVI Căsuța din copac	120
XVII În căutarea lui Hatty	128
XVIII Dormitorul cu două ferestre zăbrelite	138
XIX Sâmbăta viitoare.....	147
XX Îngerul vorbește	152

XXI Timp și iar Timp.....	159
XXII Promisiunea uitată.....	171
XXIII Patinajul.....	179
XXIV Frații se întâlnesc.....	185
XXV Ultima șansă.....	196
XXVI Scuzele	203
XXVII O poveste pentru Tom Long	208

James Krüss, *Timm Thaler sau râsul vândut*

Traducere din germană de Iulian Curuia
264 de pagini

Timm Thaler are un râs absolut minunat. E atât de fermecător, încât misteriosul baron Lovaid, pe care băiatul îl cunoaște la hipodrom, unde obișnuia să meargă cu tatăl lui, îi propune un târg nemaiauzit: să-i dea lui râsul, iar în schimb Timm să câștige orice pariu.

Fascinat de posibilitatea de a se îmbogăți, băiatul acceptă propunerea. Însă nu peste mult timp Timm descoperă că viața e prea searbădă dacă nu poți nici măcar să zâmbești, așa că pleacă de acasă în căutarea baronului, hotărât să-și recupereze râsul cu orice preț.

Pentru contribuția adusă literaturii pentru copii, James Krüss a primit medalia Hans Christian Andersen

Exilul

Redactori: Ioana Vilcu, Alina Ioan
Tehnoredactor: Cristian Vlad
DTP copertă: Alexandru Daș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PEARCE, PHILIPPA

Grădina de la miezul nopții / Philippa Pearce;

trad. de Alexandru Macovei. – București: Editura Arthur, 2022

ISBN 978-606-086-739-5

I. Macovei, Alexandru (trad.)

821.135.1-32

PHILIPPA PEARCE

Tom's Midnight Garden

Copyright © Oxford University Press 1958

Tom's Midnight Garden was originally published in English in 1958.
This translation is published by arrangement with Oxford University Press.

Grădina de la miezul nopții a fost publicată în limba engleză în anul 1958, cu titlul original *Tom's Midnight Garden*. Această ediție este publicată cu acordul Oxford University Press.

© Editura Arthur, 2022, pentru prezenta ediție.

Editura Arthur este un imprint al Grupului Editorial Art.

Atunci când, stând singur pe pragul ușii din spate, își îngădui să dea frâu liber plânsului care-l podidea, Tom vărsă lacrimi de mânie. Aruncă o ultimă privire grădinii, furios la culme că trebuia s-o părăsească – pe ea și pe Peter. Plănuiseră să petreacă o vacanță fericită acolo.

Grădinile caselor de la oraș sunt mici de felul lor, iar cea a familiei Long nu făcea excepție de la regulă. Avea o parcelă de zarzavaturi, o zonă cu iarbă, un strat de flori și o bucată de teren necultivat lângă gardul din spate. Aici crescuse mărul: era mare, dar făcea foarte puține fructe, de aceea băieților le fusese întotdeauna permis să se cațăre în el. În vacanța asta ar fi trebuit să-și construiască o căsuță între ramurile lui.

Tom îi aruncă o ultimă privire grădinii, apoi se întoarse în casă. La baza scărilor, aruncă un „La revedere, Peter!” înspre etaj, la care primi un răspuns răgușit.

Ieși pe ușa din față, unde îl aștepta mama lui cu valiza. Întinse mâna după ea, dar doamna Long o mai ținu o clipă, încercând să-i atragă atenția:

— Știi, Tom, zise ea, nu-i deloc frumos că ești luat așa, pe sus, ca să nu faci pojar, dar înțelege că nici nouă nu ne e ușor. Mie și tatălui tău o să ne fie dor de tine, lui Peter la fel. Iar Peter, să știi, nu se distrează nici el prea bine, cu pojarul lui.

— N-am spus că o să vă distrați fără mine, zise Tom. Am spus doar că...

— Șșșt! îi șopti mama, privind la șoseaua din spatele lui, la mașina care aștepta acolo și la bărbatul care se afla la volan.

Îi dădu valiza lui Tom, apoi se aplecă, îi ridică nodul de la cravată ca să-i acopere nasturele de sus al cămășii și-și apropie buzele la câțiva centimetri de urechea lui:

— Tom, dragul meu Tom, murmură ea, încercând să-l pregătească pentru săptămânile care urmau, ține minte că vei fi un oaspete într-o casă străină și încearcă – ah, ce pot să zic – să fii *cuminte*!

Îl sărută și, împingându-l, într-o doară, înspre mașină, merse în spatele lui. În timp ce băiatul urca, doamna Long privi dincolo de el, la șofer:

— Transmite-i dragostea mea lui Gwen, zise ea, și spune-i, Alan, cât de recunoscători vă suntem amândurora că-l luați pe Tom la voi așa, de pe-o zi pe alta. E foarte drăguț din partea voastră, nu-i așa, Tom?

— Foarte drăguț, repetă acru Tom.

— E atât de puțin loc în casă când cineva e bolnav, zise doamna Long.

— Mă bucur că am putut fi de ajutor, spuse Alan și porni motorul.

Tom coborî geamul din dreptul mamei lui:

— Atunci pa!

— O, Tom, zise ea, cu buzele tremurânde, îmi pare atât de rău că-ți stricăm începutul vacanței de vară!

Cum mașina se pusese deja în mișcare, fu nevoit să strige:

— Mai bine-ar fi fost să am și eu pojar, ca Peter – mult mai bine!

Tom îi făcu mânios cu mâna mamei sale și, fără să-i pese măcar de prețul pe care l-ar fi avut alții de plătit pentru asta, repetă gestul înspre un chip tumefiat, lipit de fereastra unuia dintre dormitoare. Doamna Long se uită în sus, să vadă ce era acolo, își ridică mâinile deasupra capului într-un gest de disperare – Peter n-avea voie să se scoale din pat – și se grăbi să intre în casă.

Tom ridică geamul mașinii și se cufundă în banchetă, într-o tăcere ostilă. Unchiul său își dresе glasul și spuse:

— Păi, sper să ne înțelegem cât se poate de bine.

Nu era o întrebare, așa că Tom nu răspunse.

Știa că e nepoliticos, dar își găsea scuze: nu-i prea plăcea de unchiul Alan și nu voia câtuși de puțin să-l placă. De fapt, ar fi preferat să fie un unchi violent. „Dacă m-ar bate“, își zise în sinea lui, „aș putea să fug acasă, iar tata și mama ar spune că am făcut bine, în ciuda carantinei de pojar. Dar nici măcar n-o să încerce să mă bată, știu asta, iar mătușa Gwen e și mai rea, pentru că-i plac copiii și e și bună la suflet. Închis cu săptămânile, cu unchiul Alan și mătușa Gwen, într-un amărât de apartament...“ Nu-i mai vizitase niciodată, dar știa că locuiau într-un apartament fără grădină.

Au continuat în tăcere. Drumul i-a purtat prin Ely, dar nu s-au oprit decât pentru ca Alan Kitson să cumpere o vedere cu turnul catedralei. Era pentru Tom. Tom a fost teribil de dezamăgit că n-a avut voie să urce în turn, dar, după cum cu mare chibzuință i-a arătat unchiul lui, nici nu se punea problema să o facă: era în carantină pentru pojar. Nu trebuia să stea cu Peter ca nu cumva să ia pojar; dar nu trebuia să intre în contact nici cu alți oameni, în caz că *luase* deja pojar de la Peter. Din fericire, soții Kitson avuseseră deja pojar.

Au traversat Ely și ținutul Fen, apoi Castleford, înspre locuința soților Kitson, o casă impunătoare împărțită acum în apartamente. În jurul ei, alte case mai noi și mai mici o îngrămădeau din toate părțile, într-o mare neregulată de bovindouri, frontoane și fleșe. Era singura casă mare: dreptunghiulară, simplă, sumbră.

Alan Kitson claxonă și coti pe aleea de la intrare – doar că acum era prea scurtă ca să mai poată fi numită alee.

— Fațada casei arăta mai bine, cred eu, înainte să ridice construcțiile de peste drum și să fie obligați să lărgască și strada.

Opri în fața unei intrări cu coloane, iar mătușa Gwen apăru în ușă, surâzătoare, gata să-l sărute pe Tom. Îl trase înăuntru, iar unchiul Alan îi urmă cu bagajele.

Tom simți sub picioare dalele reci de piatră, iar în nări îi pătrunse un miros de praf stătut pe care nimeni nu se obosise să-l șteargă. În timp ce privi în jur, simți cum se-nfioară. Holul de intrare al casei nu era nici meschin, nici urât, dar era neprimitor. Se afla chiar în inima casei – căci o tăia dintr-un capăt în celălalt, pe mijloc, făcând un cot lateral, în forma literei T, la capătul scăriilor –, iar inima era pustie, rece, moartă. Cineva prinsese în piuneze pe pereții înalți și gri afișe turistice multicolore; altcineva lăsase un coș de rufe cu o listă de lucruri de spălat într-un colț; iar lângă una dintre ușile mai îndepărtate erau câteva sticle de lapte goale și un mesaj pentru lăptar: niciunul dintre aceste lucruri nu păreau să aparțină cu adevărat acelui hol. Rămânea pustiu și tăcut – tăcut dacă nu puneai la socoteală vocea mătușii Gwen, care sporovăia întruna despre mama lui Tom și pojarul lui Peter. Când vocea se opri pentru o clipă, Tom distinse singurul sunet care se auzea: ticul și apoi tacul și din nou ticul unei pendule bătrânești.

— Nu, n-o atinge, Tom, îl opri mătușa Gwen când acesta se-ntoarse către pendulă, apoi zise în șoaptă: E a bătrânei doamne Bartholomew, de sus, și e foarte grijulie când vine vorba de ea.

Tom nu se mai uitase niciodată în interiorul unei pendule și s-a gândit că ar putea fi ceva de făcut mai încolo, când va fi singur: cu siguranță că va arunca o privire. Acum, cu spatele la ceas, continuând să discute în cel mai inocent mod cu putință cu mătușa lui, își strecură unghiile sub marginea ușii cutiei de la pendulă, doar așa, ca s-o încerce...

— Dacă doamna Bartholomew ține atât de mult la pendula asta, de ce n-o ia sus, la ea? se interesă el.

Ridică ușor cu unghiile, dar ușa îi opunea rezistență...

— Pentru că e fixată cu șuruburi în perete, iar șuruburile au ruginit, răspunse mătușa Gwen. Hai, Tom, pleacă de lângă ea. Vino sus, la ceai.

— Ah! exclamă Tom, de parcă de-abia atunci și-ar fi dat seama unde stătea.

Ușa pendulei era încuiată.

Tocmai urcau la etaj, spre apartamentul soților Kitson, când, din spatele lor, pendula bătu solemn ora unu. Unchiul Alan se-ncruntă și făcu o remarcă tăioasă. Ceașul mergea bine – limbile arătau corect ora cinci –, dar rareori bătea ora potrivit. „Nu te poți încrede în bătaile ei“, spunea unchiul Alan. Mai mult, avea un sunet atât de pătrunzător, încât îl putea auzi, așa nestatornic cum era, chiar și noaptea, când era în pat.

Ajunseseră la etajul întâi, unde locuiau soții Kitson. Dincolo de ușa lor, o altă scăriță îngustă urca spre apartamentul de la mansardă al doamnei Bartholomew, proprietara pendulei și, de fapt, a întregii case. Ea era

proprietăreasa, iar soții Kitson – ca și ceilalți locatari ai marii case – erau chiriașii ei.

— Asta e apartamentul nostru, dragă Tom, zise mătușa Gwen, iar asta e camera de oaspeți – dormitorul tău. Ți-am pus deja înăuntru o vază cu flori și mai multe cărți, ca să ai ce citi, îi zâmbi ea, implorându-l din priviri să-i placă să stea acolo.

Dormitorul lui Tom impunea prin înălțime, dar altfel nu era decât de dimensiuni medii. În cameră mai exista o ușă asemănătoare celei de la intrare. Fereastra – mare și cu canaturi late – era una dintre cele pe care le zărise de-afară. Tom se pregătise să joace rolul oaspetelui recunoscător, dar...

— Dar geamul are gratii în partea de jos! izbucni el. Asta-i o cameră pentru copii! Eu nu sunt un bebeluș!

— Sigur că nu ești, sigur că nu! strigă mătușa Gwen, la fel de afectată. N-are nimic de-a face cu tine, Tom. Fereastra asta avea gratii încă de când ne-am mutat aici. De altfel, și cea de la baie era la fel.

Dar asta nu i-a potolit suspiciunile pe de-a-ntregul.

Înainte de ceai, odată rămas singur să-și despacheteze bagajul, Tom cercetă camera mai în amănunt. Cealaltă ușă era de la un dulap pentru haine. Cărțile erau povești școlarești pentru fete, de pe vremea când mătușa Gwen era mică, iar apoi – oricât ar fi încercat să le justifice mătușa Gwen – erau gratiile pentru bebeluși de la geam.

În orice caz, ceaiul l-a mai înveselit puțin pe Tom. Mătușa Gwen pregătise o gustare pentru ceai ca în Devonshire, cu ouă fierte, biscuiți de ovăz și gem de căpsune făcut în casă și frișcă. Era o bună bucătăreasă, spunea ea, îi plăcea să gătească și avea de gând să-l răsfete cu tot soiul de bunătăți cât va sta la ei.

După ceai, Tom i-a scris o scrisoare mamei în care-i spunea că a ajuns cu bine. A atașat și o vedere pentru Peter în care își descria foarte corect situația. „Sper că ești mai bine cu pojarul, scria el. Asta e o poză cu turnul catedralei din Ely.“ (Tom știa că Peter va fi interesat: cei doi își făcuseră un scop din a se urca nu doar în copaci, ci și în turnuri de biserici.) „Am trecut prin Ely, dar U.A. nu m-a lăsat să urc în turn. Casa de-aici e cu apartamente și n-are nicio grădină. Fereastra dormitorului meu are gratii, dar M.G. spune că e o greșeală. Mâncarea e bună.“

După ce-o citi până la capăt, Tom hotărî – ca să fie cinstit cu mătușa Gwen – să sublinieze ultima propoziție. Semnă vederea cu semnătura lui specială: o pisică alungită care trebuia să reprezinte un motan. Însemna Tom Long¹.

Tocmai desena mustățile pisicii când auzi de jos, din hol, sunetul pendulei. Da, bățile se auzeau atât de limpede, încât le puteai număra pe fiecare în parte. Tom exact asta făcu și zâmbi disprețuitor: ceasul bătea din nou greșit – absurd de greșit.

¹ Joc de cuvinte intraductibil, pornind de la numele personajului. În limba engleză *tom cat* înseamnă „motan“. Numele de familie este *long*, adică „lung“. Ca atare, personajul desenează un motan alungit ca reprezentare a propriului nume. (N. tr.)

Ceasul bate ora treisprezece

Bătăile pendulei deveniră un sunet familiar pentru Tom, mai ales în tăcerea acelor nopți în care toată lumea dormea. El nu dormea. Se băga în pat la ora obișnuită, dar apoi rămânea treaz, sau aproape treaz, cu orele. Nu mai suferise niciodată de insomnie, iar acum nu știa ce se întâmpla cu el; dar ghemul și neastâmpărul pe care le simțea în stomac ar fi trebuit să-i dea răspunsul. Uneori moțăia și, în starea aceea în care aproape că visa, devenea două persoane diferite, dintre care una nu se culca, ci insista, în mod egoist, s-o țină pe cealaltă trează, bâiguindu-i un monolog nesfârșit despre frișcă, pastă de creveți, unt cu rom și maioneză adevărată și toate celelalte sortimente de mâncăruri bogate ce-i alcătuiau în ultimul timp dieta. Tom se simțea chiar ușurat să se trezească.

Tom nu putea să doarmă din cauza mâncării mătusei Gwen și din lipsă de activitate fizică. Trebuia să stea în casă, să rezolve cuvinte încrucișate și puzzle-uri, și n-avea voie să deschidă ușa nici măcar atunci când venea lăptarul, ca nu cumva să-i dea bietului om pojar. Singurul moment în care făcea mișcare era în bucătărie, când o ajuta pe matusa lui să pregătească acele mâncăruri bogate și sățioase – mai bogate și mai sățioase decât mâncase vreodată.

Tom nu știa prea multe despre pricinile și leacurile insomniei, așa că nici nu-i dădu prin minte să se plângă de asta. La început încercă să adoarmă citind din cărțile cu povești pentru fete ale mătusei Gwen. Chiar dacă acestea nici măcar nu-l plictiseau îndeajuns, perseveră. Apoi unchiul Alan îl găsi citind la ora unsprezece și jumătate noaptea și se lăsă cu scandal. După aceea, timpul de lectură îi fu redus la zece minute înainte de culcare și trebui să promită că nu va reaprinde lumina după ce matusa Gwen îi ura noapte bună și o stingea. Nu regreta că nu poate să citească, dar orele de așteptare păreau chiar mai lungi pe întuneric.

Într-o noapte, stătea, ca de obicei, treaz și nu-și găsea locul, gândindu-se ba la întunericul din cameră, ba la faptul că unchiul și matusa lui ședeau bine mersi citind, vorbind, făcând ce le poftea inima la lumina puternică a becurilor din salon. Iar el stătea acolo, în întuneric, complet treaz, fără nimic de făcut. Îndurase situația mai multe nopți la rând, dar în seara aceea, dintr-odată, n-o mai putea suporta nici măcar o secundă. Se ridică în șezut, se dezveli cu un gest abil și coborî din pat, deocamdată fără vreun scop clar. Merse pe pipăite până la ușă, o deschise încetisor și ieși în micul hol al apartamentului.

Tom auzea vocea disciplinată a unchiului Alan răzbătând din spatele ușii salonului: probabil că citea cu voce tare din inteligentul său ziar săptămânal preferat, în timp ce matusa Gwen îl asculta cu devoțiune sau dormea.

După ce se gândi o clipă, Tom se strecură în bucătărie, iar de-acolo în cămară. Acasă, asta ar fi fost o mișcare de rutină, pe care el și Peter o practicaseră de multe ori.

În cămara mătușii Gwen se găseau două pulpe de porc reci, o jumătate de tartă cu fructe, niște banane, câteva chifle și niscaiva prăjituri. Tom încercă să se convingă că ezitase doar pentru că nu știa ce să aleagă, dar, de fapt, știa că nu-i era foame. Din principiu însă apucă cea mai banală și uscată chiflă pe care o găsi. Apoi, copleșit fiind de o lehamite fără margini față de orice fel de mâncare, o puse jos, lăsând-o să mai supraviețuiască o zi.

În tot acest timp se mișcase într-o liniște absolută – la cât era de priceput în astfel de expediții, ar fi fost mai mare rușinea să n-o facă. Dar a avut ghinion: tocmai când ieșea din cămară prin bucătărie a dat nas în nas cu unchiul lui, care venea din salon. Iar exclamația de surpriză și dezaprobarea acestuia au făcut-o și pe mătușă să vină să vadă despre ce e vorba.

Tom era conștient că greșise, firește, dar nici ei n-ar fi trebuit să facă un așa mare tărăboi în privința asta. Pe mătușă Gwen cel mai tare o supăra faptul că dacă Tom se strecurase în cămară în miezul nopții însemna că încă îi era foame. Deci nu-l hrănea îndeajuns. Suferea de infometare nocturnă.

Unchiul Alan, pe de altă parte, nu fusese atât de neatenț la Tom pe parcursul meselor, așa că nu putea susține că i-ar fi fost foame. În plus, Tom mai și recunoscuse că nu luase nimic din cămară. Și atunci ce căutase acolo? Era doar un subterfugiu? Ce era de fapt?

Tom n-a reușit niciodată să-i convingă de un adevăr cât se poate de simplu: acela că un băiat va încerca întotdeauna să intre într-o cămară, chiar dacă nu îi e foame. Oricum ar fi fost, ținură ei să sublinieze, era mult prea târziu ca să nu fie în pat. Așa că fu zorit înapoi, iar unchiul lui se postă deasupra patului, ca să-i țină un discurs.

— Tom, trebuie să încetezi imediat cu prostiile astea. Nu mai ai voie să aprinzi lumina după ce-a fost stinsă și nici să te dai jos din pat. Fii și tu rezonabil...

— Nici dimineața n-am voie să mă scol din pat? îl întrerupse Tom.

— Bineînțeles că da, asta-i cu totul altceva. Nu fi prostuț, Tom. Dar, altfel, n-ai voie să te scoli din pat. Motivul e că...

— N-am voie nici dacă trebuie neapărat?

— Sigur că te poți duce la toaletă dacă îți vine, dar trebuie să te întorci imediat în pat după aceea. Te duci la culcare la nouă seara și te scoli la șapte dimineața. Asta înseamnă zece ore. Ai nevoie de astea zece ore de somn pentru că...

— Dar, unchiule, eu nu dorm!

— Taci odată, Tom! ți-pă unchiul lui, pierzându-și dintr-odată cumpătul. Încerc să vorbesc omenește cu tine! Unde rămăsesem?

— La cele zece ore de somn, răspunse Tom spăsit.

— Așa, un copil de vârsta ta are nevoie de zece ore de somn. Trebuie să fii conștient de asta, Tom. Din pricina asta, trebuie să stai în pat zece ore, așa cum ți-am spus. Încerc să-ți transmit cât se poate de clar, Tom, că Gwen și cu mine vrem să fii în pat, numai și numai spre binele tău, și, dacă e cu puțință, să și dormi, de preferat încă de la nouă seara. Înțelege, Tom?

— Da.

— Acum vreau să-mi promiți că o să ne respecti dorința. Îmi promiți, Tom?

Oare de ce niciun băiețel n-a putut vreodată refuza să facă astfel de promisiuni mari?

— Păi presupun că da, zise Tom. Da.